

Vai Aglonas novada pašvaldības rīcība, nodrošinot kopsētu apsaimniekošanu un ar kopsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?

Rīga 2018

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Vai Aglonas novada pašvaldības rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?

2018.gada 7.februārī

Likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 2017.gada 2.janvāra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1–1/2017

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva

Cienījamais lasītāj!

Pašvaldības paveikto kapsētu apsaimniekošanas jomā iedzīvotāji novērtē, kad saskaras ar nepieciešamību apbedīt piederīgos vai tuviniekus un apkopjot viņu kapu vietas.

Pirmajā gadījumā iedzīvotāji sagaida saprotamus un ērti pieejamus pakalpojumus un skaidru maksājumu veikšanas kārtību, lai skumju brīdī netiktu apgrūtināti ar sarežģītām birokrātiskām procedūrām. Savukārt rūpēs par tuvinieku atdusas vietām iedzīvotājiem ir būtiski, cik labi iekārtota ir kapsētu infrastruktūra – vai ir sakopti celiņi, uzstādīti soliņi, ierīkotas ūdens ņemšanas vietas, pieejamas atkritumu urnas un nodrošināts viss cits nepieciešamais.

Revīzijā mēs rūpīgi izvērtējam visas šīs lietas, vienlaikus pievēršot uzmanību, vai informācija gan par pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību, gan par apbedīto personu reģistriem, kas ļautu nepieciešamības gadījumā atrast savu piederīgo vai tuvinieku, ir pieejama iedzīvotājiem.

Informācijas pieejamībā būtiski ir ņemt vērā iedzīvotāju dažādās vajadzības un paradumus. Ja vieniem informāciju ērtāk ir iegūt pašvaldības mājas lapā internetā, tad citi šo informāciju vēlas saņemt pie kapu pārziņiem vai kapos izvietotajos informatīvajos standos.

Tā kā kapsētu izveide ir saistīta ar ievērojamām investīcijām, tad ir svarīgi par to domāt savlaicīgi un plānot ilgtermiņā. Tāpēc mēs izvērtējam arī

pašvaldības plānos paredzētās darbības kapsētu turpmākai attīstībai.

Aglonas novada pašvaldība ir veikusi plašu sākotnējās situācijas analīzi, tās rezultātā definējot jomas prioritāri risināmās problēmas, tomēr nepieciešams pilnveidot risinājumus: informācijas nodrošinājumu un publicitāti, apbedījumu uzskaiti, jomas iekšējās kontroles.

Pateicamies Aglonas novada pašvaldības vadībai un darbiniekiem par sadarbību, sniedzot revīzijas veikšanai nepieciešamo informāciju un paskaidrojumus, kā arī sniedzot viedokli par kapsētu apsaimniekošanas jomas tālāko attīstību valstī kopumā!

Revīzijas laikā izveidojusies konstruktīvā sadarbība dod mums pārliecību, ka nepieciešamie pilnveidojumi kapsētu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā Aglonas novadā tiks pilnvērtīgi ieviesti.

Ar cieņu
departamenta direktors

Edgars Korčagins

Saturs

Kopsavilkums	5
Motivācija	5
Galvenie secinājumi	6
Būtiskākie ieteikumi	8
Ziņojuma struktūra	8
Situācijas apraksts	10
Pašvaldības apraksts	12
1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?	14
1.1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem pilnīgu un precīzu informāciju par tās pārziņā esošās kapsētu infrastruktūras izmantošanu?	14
1.2. Vai Pašvaldība ir izveidojusi tādu apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu, kas ļauj pamatot Pašvaldības pieņemtos lēmumus kapsētu infrastruktūras paplašināšanā, kā arī nodrošina kvalitatīvu pakalpojumu?	15
Apbedījumu reģistrācija	16
Kapavietu uzskaitē, nekoptu kapavietu apsekošana	17
Kapsētās veikto darbību uzraudzība	18
1.3. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?	18
2. Vai Pašvaldībā izveidotā attīstības plānošanas un budžeta sistēma atbilst labai pārvaldībai un ļauj pamatot Pašvaldības finanšu resursu izlietojumu iedzīvotājiem prioritārām vajadzībām?	20
2.1. Vai Pašvaldībā ir noteikti konkrēti mērķi un uzdevumi, kas ir saistīti ar kapsētu infrastruktūras attīstību un kapsētu apsaimniekošanu?	20
Prioritāšu definēšana attīstības plānošanas dokumentos	20
Mērķu sasniegšanas uzraudzība	21

2.2. Vai budžeta plānošana Pašvaldībā tiek sasaistīta ar Pašvaldības attīstības mērķiem un uzdevumiem?	23
Alternatīvo risinājumu analīze.....	24
Budžeta plānošana	24
3. Vai Pašvaldības rīcība ar finanšu līdzekļiem, nodrošinot kapsētu infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota?	25
Pašvaldības viedoklis	28
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes.....	30
Termini un skaidrojumi	37
1.pielikums	38
Atsauces.....	40

Kopsavilkums

Motivācija

Ik dienu Latvijas kapsētās tiek apbedīti vidēji 78 mirušie. Lielākā daļa no vairāk nekā 1700 kapsētām ir pašvaldību pārziņā, taču liela daļa kapsētu pieder arī baznīcu draudzēm.

Kapsētu izveide un uzturēšana ir uzdots pašvaldībām, taču valstiskā līmenī nav reglamentēta, tāpēc pašvaldības pēc savas izpratnes saistošajos noteikumos reglamentē kapsētu izmantošanu un kapavieta iegūšanu, kā arī nosaka ar to saistītus maksājumus. Vienlaikus pašvaldības ar savu institūciju starpniecību iesaistās apbedīšanas tirgū, piedāvājot dažādus maksas pakalpojumus, tajā skaitā kapa rakšanu, inventāra nomu u.tml.

Ņemot vērā lielo pašvaldību skaitu valstī un to atšķirīgo rīcību ar kapsētu apsaimniekošanu saistīto jautājumu risināšanā, situācija var būtiski atšķirties pat blakus esošās pašvaldībās. Tādējādi piederīgajiem var būt sarežģīti iegūt tiem nepieciešamo ar kapavietas iegūšanu un apbedīšanu saistīto informāciju paaugstināta stresa apstākļos.

Revīzija tika veikta, lai izvērtētu, vai iedzīvotāji var pilnvērtīgi un viņiem ērtā veidā saņemt piederīgo apbedīšanai nepieciešamo informāciju un pakalpojumus, un lai apzinātu pašvaldību rīcību kapsētu izveidošanas un apsaimniekošanas jautājumu risināšanā, izvērtētu tās atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī novērtētu pašvaldību veikto darbību un tām izlietoto līdzekļu izmantošanas efektivitāti.

Revīzijas rezultātā paredzēts apkopot pašvaldību pozitīvo pieredzi un raksturot aizgājēja cieņpilnai apbedīšanai nepieciešamo darbību kopumu, tajā skaitā, vienkāršojot un uzlabojot iedzīvotājiem nepieciešamās informācijas iegūšanu.

Revīzijā kopumā tika vērtēta pašvaldību pārziņā esošo kapsētu izmantošana un apsaimniekošana, tajā skaitā kapsētu teritorijas un infrastruktūras attīstības plānošana un īstenošana, informācijas pieejamība, jomas darbības organizēšana un finansēšana, kā arī uzraudzība un kontrole.

Tika sagatavots informatīvs ziņojums, kurā norādīti būtiskākie konstatējumi, secinājumi, salīdzināta situācija pašvaldībās, tajā skaitā apzinot informāciju par jomas reglamentējumu un noteiktajiem

Revīzija ir veikta, lai sekmētu Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu efektīvu pārvaldīšanu nolūkā nodrošināt aizgājēja cieņpilnai apbedīšanai nepieciešamo.

obligātajiem maksājumiem visās 119 pašvaldībās, kā arī pausts Valsts kontroles viedoklis par situāciju valstī kopumā.

Savukārt katrai no izlasē iekļautajām 11 pašvaldībām tika sagatavots atsevišķs ziņojums par kapsētu jomas apsaimniekošanu un attīstību, raksturojot un novērtējot katras pašvaldības darbību atbilstību normatīvajiem aktiem un lietderības aspektiem.

Lai sniegtu pilnīgu ieskatu kapsētu jomas organizācijas un finansēšanas modeļos, revīzijas izlasē tika iekļautas pašvaldības no visiem Latvijas novadiem ar atšķirīgu iedzīvotāju skaitu un sastāvu, atšķirīgu budžetu un administratīvi teritoriālo raksturojumu¹, kas ļāva aptvert dažādas reliģiskās konfesijas, tradīcijas, kā arī vērtēt atšķirīgus apsaimniekošanas modeļus, finanšu ietekmi uz jomas pakalpojumu nodrošinājumu.

Lai nodrošinātu revidentu secinājumu pārskatāmību, katras nodaļas sākumā norādīts viens vai vairāki vērtētie Pašvaldības darbības rādītāji un sniegts novērtējums, izmantojot luksofora principu: zaļš – vērtējamais aspekts ir sakārtots, dzeltens – ir nepieciešami precizējumi, papildinājumi, sarkans – konstatētas būtiskas neatbilstības, problēmas. Vērtējuma kopsavilkums attēlots sadaļas “Galvenie secinājumi” beigās.

Galvenie secinājumi

Pašvaldība veic ikdienas kapsētu uzturēšanas un apsaimniekošanas darbības, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamo mirušo tuvinieku cieņpilnai apbedīšanai, tomēr revīzijā konstatētais liecina, ka šai jomai netiek pievērsta pietiekama Pašvaldības uzmanība, neraugoties uz tās specifisko un delikāto raksturu:

- ☑ lai gan Pašvaldība attīstības plānošanas dokumentos ir noteikusi ar kapsētu jomu saistītas problēmas un uzdevumus to risināšanai, tomēr šie uzdevumi netiek īstenoti, turklāt nav noteikti konkrēti un izmērāmi kapsētu teritoriju un infrastruktūras attīstībā veicamo darbību rezultāta rādītāji un to salīdzināmas vērtības, kas neļauj novērtēt Pašvaldības sasniegtā atbilstību iepriekš plānotajam, respektīvi, pārlicināties par veikto darbību atbilstību iedzīvotāju prioritārajām vajadzībām;
- ☑ nav reglamentēta Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu izmantošanas kārtība, nav noteikta un netiek veikta apbedījumu vietu un apbedījumu uzskaitē, līdz ar to netiek īstenota arī kapsētās veikto darbību uzraudzība, kā arī publiski

nav pieejama informācija par kapsētās apbedītajiem; ņemot vērā minēto, iedzīvotājiem var rasties problēmas informācijas iegūšanā par senāk mirušiem tuviniekiem un to apbedījumu vietām;

- ☑ neraugoties uz Aglonas bazilikas draudzei piederošo kapsētu nozīmīgo lomu apbedīšanas jomā novadā, Pašvaldība nav izveidojusi pastāvīgu un konstruktīvu sadarbības formātu ar draudzi; tāpēc Pašvaldības rīcībā nav informācijas par tās administratīvajā teritorijā notiekošo apbedīšanas jomā: pašvaldībai nav informācijas par draudzei piederošajās kapsētās apbedītajiem, kā arī par draudzes kapsētu izmantošanas kārtību; tas ne tikai apgrūtina informācijas apkopošanu un sniegšanu interesentiem, lai izpildītu starpvalstu nolīgumā noteikto, bet arī neļauj plānot kapsētu jomas attīstību.

Vienlaikus Pašvaldībai pretēji normatīvajā aktā² noteiktajam sniedzot katafalka pakalpojumus, kas nav saistīti ar pašvaldības funkciju īstenošanu, tiek kropļots apbedīšanas pakalpojumu tirgus; turklāt nav izstrādāta metodika izmaksu kalkulācijai un noteiktā pakalpojuma cena neatbilst faktiskajiem izdevumiem.

Apkopojot secinājumus, sniedzam Valsts kontroles revidentu vērtējumu par mūsu izvirzīto cieņpilnas apbedīšanas nodrošināšanas priekšnosacījumu izpildi Pašvaldībā, darbību atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī izveidotajām kontrolēm (*skatīt 1.attēlu*).

Pašvaldības darbības rādītājs	Sakārtots	Nepieciešami pilnveidojumi	Būtiskas problēmas
Nodrošinājums ar informāciju par būtiskajiem jautājumiem			
Kapavietas iegūšanas nosacījumi un procesa vienkāršums			
Ar apbedīšanu saistīto pakalpojumu organizēšana			
Infrastruktūras nodrošinājums, kapsētu labiekārtojums			
Atbilstība normatīvo aktu prasībām			
Pašvaldības izveidotā kontroles sistēma			

1.attēls. Pašvaldības darbību vērtējums.

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto un mūsu secinājumiem, Pašvaldībai tika sniegti pieci ieteikumi, kurus ieviešot:

- ☑ tiks veiktas darbības, lai uzlabotu iedzīvotājiem būtiskās ar kapsētu izmantošanu saistītās informācijas pieejamību;
- ☑ tiks veiktas darbības, lai nodrošinātu labāku pakalpojumu pieejamību klientam;
- ☑ tiks īstenoti pasākumi, lai pilnveidotu Pašvaldības attīstības un budžeta plānošanu.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ☑ īss kapsētu apsaimniekošanas situācijas apraksts;
- ☑ Pašvaldības īss raksturojums;
- ☑ revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi, sadalot tos trīs būtiskās nodaļās; katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, secinot būtiskāko un to tālāk nodaļā pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- ☑ revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par veikto revīziju;
- ☑ revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes (mērķis, juridiskais pamatojums, atbildība, apjoms, ierobežojumi).

Ziņojuma pirmajā nodaļā ir izvērtēta iedzīvotājiem būtiskās informācijas par Pašvaldības kapsētu izmantošanu pieejamība, raksturota Pašvaldības izveidotā apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēma, kā arī novērtēta kapsētu pieejamība un labiekārtojums.

Ziņojuma otrajā nodaļā ir analizēta Pašvaldības attīstības un budžeta plānošanas sasaiste, izvērtējot, vai līdzekļi kapsētu infrastruktūrā tiek investēti saskaņā ar definētajām prioritātēm un aktuālajām vajadzībām.

Trešajā nodaļā ir analizēts rīcības ar Pašvaldības līdzekļiem pamatojums – vērtēts, vai Pašvaldība tās kapsētu infrastruktūru izmanto efektīvi, vai gūst un precīzi uzskaita visus paredzētos ieņēmumus, kontrolē izmaksu pamatotību.

Kopsavilkums

Situācijas apraksts

Pašvaldības apraksts

Secinājums

Pamatojums

Ieteikums

Pašvaldības viedoklis

Revīzijas raksturojums

Revīzijas ziņojumā ietverts revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par veikto revīziju.

Sadaļā “Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu, ierobežojumiem, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji un sniegts to izpildes kopsavilkums.

Situācijas apraksts

Kapsētu izveidošanas un uzturēšanas un ar to cieši saistītās mirušo kremācijas un apbedīšanas pakalpojumu sniegšanu likumā “Par pašvaldībām” noteiktās³ autonomās funkcijas “*gādāt par kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu*” īstenošanai Latvijā reglamentē MK noteikumi⁴, kā arī likumā noteiktā kārtībā⁵ izdoti pašvaldību saistošie noteikumi pretēji mūsu kaimiņvalstīm, kur ir pieņemti jomu reglamentējoši likumi⁶.

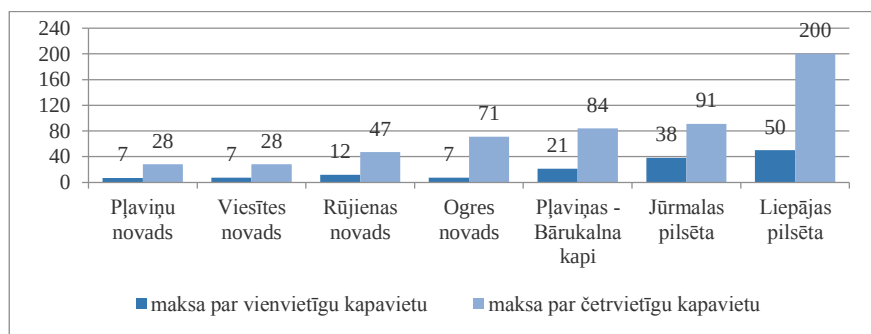
Kapsētu apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumi ir izstrādāti 91 pašvaldībā. Tajos ietverts ļoti atšķirīgs jautājumu loks, kā arī konkrētas normas reglamentētas dažādi.

Pašvaldības arī atšķirīgi attiecas pret dažādu maksājumu noteikšanu par to pārziņā esošo kapsētu uzturēšanu un apsaimniekošanu, tomēr viens vai vairāki ar kapsētu izmantošanu saistīti obligāti veicamie maksājumi ir noteikti 80 pašvaldībās. To piemēri attēloti 1.pielikumā.

Piemēram, Aglonas novada pašvaldībā obligāti veicamie maksājumi par kapsētu izmantošanu nav noteikti. Savukārt Dobeles novadā papildus jaunas kapavietas iegādes maksai ir noteikti⁷ vēl arī maksājumi par jaunas kapavietas ierādīšanu un iemērīšanu, par nomas līguma slēgšanu un ar apbedīšanu saistīto dokumentu noformēšanu.

Noteiktie maksājumi variē ļoti lielā amplitūdā, piemēram:

- ☑ revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās maksa par kapavietas ierādīšanu ir noteikta no 7,00 euro līdz 50,00 euro par vienvietīgu kapavietu un no 28,00 euro līdz 200,00 euro par četrvietīgu kapavietu (*skatīt 2.attēlu*), savukārt citu administratīvo teritoriju pašvaldībās tā ir noteikta pat 578,51 euro par vienvietīgu kapavietu⁸ un 874,71 euro par četrvietīgu kapavietu⁹;

2.attēls. Kapavietas ierādīšanas maksa revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību kapsētās¹⁰, euro.

- ☑ sešās pašvaldībās¹¹ noteiktā nomas maksa par kapavietu gadā ir no 1,42 *euro* līdz 4,15 *euro* par vienvietīgu kapavietu.

Līdztekus pašvaldību noteiktajiem obligāti veicamajiem maksājumiem par kapavietas iegūšanu piederīgie var izvēlēties arī citus pašvaldību vai komercsabiedrību piedāvātus maksas pakalpojumus, lai pienācīgi atvadītos no mirušā tuvinieka, piemēram, kapličas nomu atvadu ceremonijai, mirušā uzglabāšanai līdz ceremonijai, kapavietas noformēšanu pirms ceremonijas un sakopšanu pēc apbedīšanas u.tml.

Atšķirīga ir arī pašvaldību tīmekļa vietnēs izvietotā informācija par kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu – saistošie noteikumi, maksas pakalpojumu apraksti, cenrāži ir izvietoti dažādās tīmekļa vietņu sadaļās, un ir nepieciešams ilgs laiks informācijas atrašanai.

Esošā krasi atšķirīgā situācija dažādos novados – kapsētu jomas reglamentējuma esamība, maksājumu veidi, to apmērs, samaksas kārtība, pieejamās informācijas apjoms, tās atrašanai patērējamais laiks – liedz piederīgajam ātri iegūt pilnīgu un salīdzināmu informāciju, kas nepieciešama saistībā ar mirušā radnieka apbedīšanas vietas izvēli, iegūšanu un apbedīšanu.

Valsts kontroles ieskatā pašvaldībai jānodrošina, lai ikviens iedzīvotājs, saskaroties ar nepieciešamību apbedīt piederīgo, to var izdarīt cieņpilni, pēc saviem ieskatiem, vēlmēm un iespējām izvēloties nepieciešamos pakalpojumus. Tam ir nepieciešami šādi priekšnosacījumi:

- ☑ precīza, pilnīga un dažādām mērķauditorijām viegli un ātri atrodamā informācija par jautājumiem, kas saistīti ar apbedīšanu un kapsētu izmantošanu;
- ☑ pieejama kapavieta, ietverot skaidrus tās iegūšanas nosacījumus un vienkāršu procedūru;
- ☑ pieejams un saprotams piedāvāto ar kapsētu izmantošanu un apbedīšanu saistīto pakalpojumu klāsts par samērīgu, objektīvi pamatotu samaksu (cenrāži), kā arī apraksts un saņemšanas kārtība, ieskaitot pakalpojuma saņemšanai nepieciešamos dokumentus;
- ☑ attīstīta kapsētu infrastruktūra, ieskaitot izvadīšanas būves (tajā skaitā kapličas), labiekārtojumu¹² un uzskaites sistēmu, kam jānodrošina iedzīvotājiem ātri un ērti iegūstama informācija par Latvijas kapsētās apbedītajiem, kā arī kapavietu pieejamību.

Ņemot vērā minēto, revīzijā tika izvērtēts:

- ☑ kā Pašvaldība plāno un īsteno kapsētu infrastruktūras attīstību un ikdienas uzturēšanu;
- ☑ vai un kā reglamentēta kapsētu izmantošana, tajā skaitā, vai ir noteikti ar kapsētu izmantošanu saistīti maksājumi;
- ☑ kā iedzīvotājiem iespējams iegūt informāciju par kapavietu iegūšanu un apbedīšanas procesa organizāciju Pašvaldības kapsētās;
- ☑ vai un kā tiek uzskaitītas un kartētas apbedījumiem pieejamās vietas kapsētās un veikti apbedījumi;
- ☑ kā Pašvaldībā organizēta kapsētu apsaimniekošanai atvēlēto finanšu vadība.

Tāpat tika vērtēta likumības aspektu ievērošana, tajā skaitā:

- ☑ vai kapsētu attīstības plānošana Pašvaldībā notiek atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam un tā ir saskaņota ar budžeta plānošanu;
- ☑ vai ir nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša finanšu uzskaites un kontroles sistēma;
- ☑ vai netiek sniegti ar pašvaldību funkciju izpildi nesaistīti pakalpojumi.

Pašvaldības apraksts

Aglonas novadā, kura platība¹³ ir 392,04 km², 2017.gada sākumā bija 3753 iedzīvotāji¹⁴. Lai arī valstī ir daudz pēc iedzīvotāju skaita mazāku novadu, arī Aglonas novada iedzīvotāju skaits vērtējams kā mazs, ņemot vērā likumā¹⁵ noteikto novada izveidošanas kritēriju – 4000 iedzīvotāju. Iedzīvotāju skaits novadā samazinās – iepriekšējo piecu gadu laikā tas sarucis par 12,9%¹⁶.

Iedzīvotāju skaita dinamiku ietekmē mirušo skaits: 2014.gadā Pašvaldībā reģistrēti 78, 2015.gadā – 61 un 2016.gadā – 69 mirušie¹⁷.

Aglonas novada administratīvajā teritorijā ir 27 Pašvaldības pārziņā esošas kapsētas.

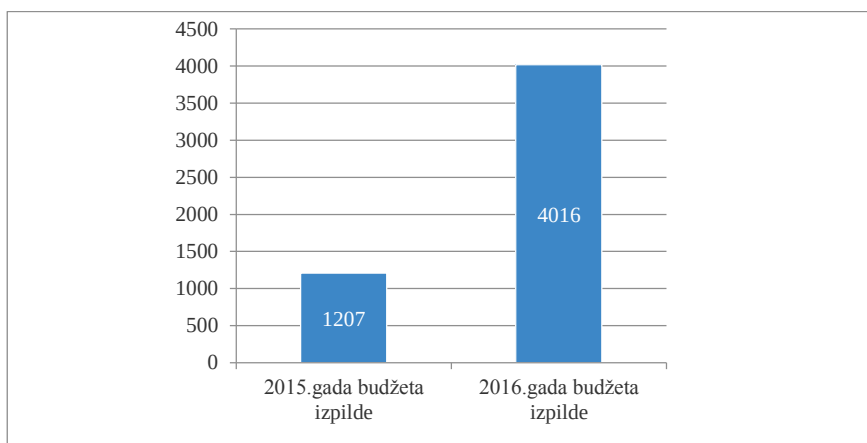
Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju¹⁸ daudzas no novada kapsētām pieder draudzēm, piemēram, Aglonas bazilikas draudzei pieder Aglonas kapsēta, kura ir novada visvairāk noslogotā kapsēta, un Grāveru Erceņģeļa Mihaila pareizticīgo draudzei pieder Grāveru kapsēta.

Revīzijā tika apsekotas sešas Pašvaldības pārziņā esošas kapsētas – Slobodas, Voveru, Jaunokras, Protirihas, Foļvarkas un Starodvorjes –, iepazīstot kapsētu apsaimniekotāja darbību ikdienā.

Pašvaldības pārziņā esošās kapsētas apsaimnieko Komunālo pakalpojumu nodaļa, kurai uzdots¹⁹ *“organizēt pašvaldības kapsētu teritoriju, zaļās zonas apsaimniekošanu un labiekārtošanu un sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Aglonas novada teritorijā”*.

Pašvaldībā kapsētu izveidošanas un uzturēšanas joma nav reglamentēta: Pašvaldība informēja²⁰, ka ir uzsākusi saistošo noteikumu izstrādāšanu.

Pašvaldības Komunālā nodaļa tai piešķirtā teritorijas apsaimniekošanas budžeta ietvaros īsteno noteiktos uzdevumus kapsētu apsaimniekošanā (*skatīt 3.attēlu*).

3.attēls. Pašvaldības kapsētu apsaimniekošanas izdevumi 2015. un 2016.gadā²¹.

Ņemot vērā kapsētu piederību un izmantošanas intensitāti, Pašvaldība 2016.gadā papildus ir ieguldījusi 500 euro Attīstības programmā²² paredzētā projekta *“Atbalsta sniegšana Aglonas bazilikas kapsētu apsaimniekošanā, jaunu kapu izveidošanai Zaikovščinā”* īstenošanā²³.

1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?

Viens no valsts un pašvaldības galvenajiem uzdevumiem ir publisko pakalpojumu nodrošināšana sabiedrībai²⁴. Valsts pārvaldei, vadot procesu, ir jābūt mazai, efektīvai un uz sabiedrības vajadzībām orientētai, tādējādi arī pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem jābūt orientētiem uz klienta vajadzībām, pakārtojot tam gan resursus, gan organizatorisko struktūru²⁵.

1.1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem pilnīgu un precīzu informāciju par tās pārziņā esošās kapsētu infrastruktūras izmantošanu?

Pašvaldības tīmekļa vietnē ievietotie dokumenti un sniegtā informācija nedod iespēju iedzīvotājam vienkopus iegūt visu informāciju par Pašvaldības pārziņā esošo Aglonas novada administratīvās teritorijas kapsētu izmantošanas kārtību. Tāpat informācija par kapavietu izvietojumu Aglonas novada kapsētās un apbedītajiem publiski nav pieejama.

Pašvaldībām savās tīmekļa vietnēs sadaļā “Pakalpojumi” jānorāda darbības, kas personai jāveic, lai saņemtu pakalpojumu, pakalpojuma saņemšanai nepieciešamo dokumentu uzskaitījums, laikposms, kurā Pašvaldība pieņem lēmumu par pakalpojuma sniegšanu, pakalpojuma maksa (ja tāda ir) saskaņā ar maksas pakalpojumu cenrādi²⁶.

Informācija par Pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem ir pieejama Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļās “Pakalpojumi” un “e-pakalpojumi”, tomēr tajās nav iekļauta informācija par kapsētu izmantošanu²⁷:

Pakalpojumu nodrošināšana sabiedrībai ir viens no galvenajiem valsts un pašvaldību uzdevumiem.

Nodrošinājums ar informāciju par būtiskajiem jautājumiem

Kapavietas iegūšanas nosacījumi un procesa vienkāršums

Pašvaldība nenodrošina ērti pieejamu skaidru un saprotamu informāciju par kapsētu izmantošanas kārtību.

- ☑ sadaļā “Pakalpojumi” iekļauti “*Aglonas novada pašvaldības pakalpojumu izcenojumi*”, kur norādīta arī maksa par Pašvaldības piedāvāto pakalpojumu “*automašīnas Volvo 740 (katafalks) izmantošana*”;
- ☑ sadaļā “e-pakalpojumi” ir iespējams aizpildīt iesniegumu atkārtotas miršanas apliecības vai izziņas iegūšanai, taču pakalpojuma aprakstā kļūdaini iekļauta saite uz pakalpojumu “*Atkārtotas dzimšanas apliecības vai izziņas no dzimšanas reģistra pieprasīšana*”²⁸.

Informācija par mirušo apbedīšanu daļēji ir pieejama Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļā “Viegli lasīt”, kurā ir ievietots “*Informatīvais materiāls “solī-pa-solim” par mirušu cilvēku apbedīšanu Latvijā*”²⁹, tomēr tas nesniedz pilnīgu priekšstatu par kapsētu izmantošanu un piederīgo apglabāšanu Pašvaldībā.

Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu apsekošanas laikā konstatēts, ka pie kapsētām netiek novietoti informācijas stendi iedzīvotāju informēšanai par kapsētu apsaimniekošanas un izmantošanas kārtību.

Tāpat informācija par Pašvaldības kapsētās apbedītajiem publiski nav pieejama. Revīzijā tika konstatēti vairāki veidi, kā nodrošināt pašvaldību apkopotās un sagatavotās informācijas par kapsētu izmantošanu un apbedījumiem publisku pieejamību. Revidentu ieskatā visātrāko un ērtāko pieejamību nodrošina datu publicēšana Pašvaldības tīmekļa vietnē, kā arī informācijas stendos pie kapsētām.

1.2. Vai Pašvaldība ir izveidojusi tādu apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu, kas ļauj pamatot Pašvaldības pieņemtos lēmumus kapsētu infrastruktūras paplašināšanā, kā arī nodrošina kvalitatīvu pakalpojumu?

Pašvaldības pienākums ir nodrošināt pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanu ar mērķi nodrošināt labāku pakalpojuma pieejamību sabiedrībai. Pakalpojumu pilnveidošana savā būtībā ir pastāvīga (cikliska) uzdevumu kopuma veikšana, sākot ar esošās situācijas apzināšanu un izvērtēšanu, pilnveides mērķu izvirzīšanu, beidzot ar pilnveidošanas pasākumu plānošanu un īstenošanu³⁰.

Pašvaldība nav izveidojusi apbedījumu uzskaites sistēmu, kas ļautu sekot apbedījumiem pieejamo vietu izmantošanas un

Pašvaldība nav izveidojusi apbedījumu uzskaites sistēmu, līdz ar to tai nav informācijas pamatotu lēmumu pieņemšanai.

Ar apbedīšanu saistīto pakalpojumu organizēšana

apbedīšanas intensitātei, kā arī operatīvi iegūt nepieciešamo informāciju, ko izmantot lēmumu par kapsētu infrastruktūras attīstību pamatošanai. Turklāt Pašvaldība neuzrauga arī kapsētās veikto darbību atbilstību normatīviem.

Apbedījumu reģistrācija

Pašvaldība apsaimnieko tās administratīvajā teritorijā esošas 27 kapsētas, taču tajās veikto apbedījumu un apbedīto reģistrāciju Pašvaldība neveic. Tāpat netiek veikta arī apbedījumiem pieejamo brīvo vietu uzskaitē, lai varētu plānot un pamatot Pašvaldības lēmumus, kas saistīti ar kapsētu apsaimniekošanu un infrastruktūras attīstību.

Nevienā no Pašvaldības apsaimniekotajām kapsētām nav izveidoti kapsētu plāni ar apbedījumu izvietošanu, kas ļautu interesentiem ātri iegūt informāciju par apbedītajiem piederīgajiem.

Miršanas fakta reģistrāciju novada administratīvajā teritorijā veic Aglonas novada Dzimtsarakstu nodaļa, ierakstā norādot novadā mirušās personas³¹:

- ☑ uzvārdu, vārdu;
- ☑ personas kodu;
- ☑ miršanas datumu;
- ☑ pēdējo dzīvesvietas adresi.

Pēc minētā reģistra nav iespējams noteikt, kurā Aglonas novada, citas pašvaldības vai cita īpašnieka kapsētā mirušais apglabāts.

Lielākā apbedīšanas intensitāte ir Aglonas kapsētā, kas pieder³² Aglonas bazilikas draudzei, kura kārtā mirušo reģistrācijas žurnālu un pieņem ziedojumus par kapavietu iegūšanu šajā kapsētā³³. Tomēr Pašvaldības rīcībā nav informācijas par draudzei piederošajās kapsētās apbedītajiem.

Pašvaldībai ir pieejama daļēja vēsturiskā informācija par agrāk veiktajiem apbedījumiem. Vēsturiskās informācijas atjaunošana un papildināšana iepriekš netika veikta.

2017.gada jūlijā tika uzsākta informācijas atjaunošana par Pašvaldības kapsētās veiktajiem apbedījumiem³⁴:

Pašvaldības kapsētās nav kapsētu plānu un informācijas par apbedījumu izvietošanu.

- ☑ tiek veidoti kapsētu plāni, zīmējot apbedījumu izvietojumu uz izdrukām no Valsts zemes dienesta datubāzes par zemes vienību tehniskajiem datiem;
- ☑ tiek veidoti apbedīto saraksti;
- ☑ tiek fotografētas apbedījumu vietas;
- ☑ dati tiek apkopoti un saglabāti *Microsoft Excel* formātā.

Informācija par kapsētās veiktajiem apbedījumiem ir nepieciešama, lai Pašvaldība varētu sniegt apliecinājumu par konkrētas personas apbedījuma atrašanos Pašvaldības kapsētā, atbildot uz Krievijas Federācijas pilsoņu, kuri vēlas apmeklēt radnieku kapavietas Latvijā, iesniegumiem³⁵.

Tāpat informācijas par apbedījumu intensitāti novadā esošajās kapsētās neesamība neļauj Pašvaldībai plānot kapsētu attīstību.

Kapavietu uzskaitē, nekoptu kapavietu apsekošana

Pašvaldība neveic kapavietu uzskaiti, apsekošanu un aktēšanu ar mērķi apzināt nekoptās kapavietas, kuras varētu tikt izmantotas apbedījumu veikšanai (*skatīt 4.attēlu*).

4. attēls. Skats Jaunokras kapsētā³⁶.

Pašvaldība neveic nekoptu kapavietu apsekošanu un aktēšanu.

Lai Pašvaldība varētu neuzraudzītās un ilgākā laika periodā nekoptās kapavietas piešķirt jaunu apbedījumu veikšanai, tās rīcībā ir jābūt informācijai:

- ☑ kad ir veikts iepriekšējais apbedījums – vai ir pagājis nepieciešamais laiks jauna virsapbedījuma veikšanai;

- ☑ vai kapavieta netiek kopta, tas ir, nav apglabātā tuvinieku vai citu personu, kuras vēlētos saglabāt piemiņas vietu;
- ☑ kā izvērtēt iespējamo kapavietas kultūrvēsturisko nozīmi un nepieciešamību to saglabāt nākamajām paaudzēm vai kapsētas ainavas saglabāšanai.

Kapsētās veikto darbību uzraudzība

Pašvaldību kapsētās veikto darbību uzraudzību lielākoties īsteno kapsētu pārziņi vai teritoriju apsaimniekotāju pārstāvji. Tie ierāda kapavietas robežas, saskaņo un norāda kapa rakšanas vietu un uzrauga kapa rakšanas normatīvu ievērošanu.

Pašvaldības saistošajos noteikumos ir reglamentējušas arī citu darbību veikšanu, piemēram, atļauju izsniegšanu kapavietas aprīkojuma uzstādīšanai, demontāžai, izvešanai vai rekonstrukcijai, kapa rakšanas pakalpojuma ierobežojumus u.tml.

Pēc Pašvaldības darbinieku intervijām un kapsētu apsekošanas revidenti secināja, ka Pašvaldība nenodrošina kapsētās veikto darbību uzraudzību: par kapsētu labiekārtošanu un uzturēšanu saskaņā ar paražām un tradīcijām, un ņemot vērā nepieciešamību, rūpējas tuvējo apkaimju iedzīvotāji. Pašvaldība nekontrolē arī virsapbedījumu veikšanu.

Tomēr Pašvaldība ir uzsākusi saistošo noteikumu par kapsētu apsaimniekošanu sagatavošanu, paredzot tajos reglamentēt kapsētu īpašnieku un apsaimniekotāju pienākumus, tajā skaitā apbedījumu reģistrēšanu, kā arī kapavietas turētāju pienākumus.

1.3. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?

Lai gan Pašvaldība veic kapsētu uzkopšanas darbus, tomēr tā nav nodrošinājusi kapsētas infrastruktūru, kas nepieciešama, lai apmeklētāji varētu ērti veikt savu tuvinieku kapavietu apkopšanu, turklāt kapsētu uzturēšanu un labiekārtošanu galvenokārt nodrošina iedzīvotāji.

Pašvaldība nenodrošina kapsētās veikto darbību uzraudzību.

Pašvaldība nav īstenojusi visu tās pārziņā esošo kapsētu labiekārtošanu.

Lai nodrošinātu piederīgajiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, pašvaldībām revidentu ieskatā būtu jānodrošina virkne priekšnosacījumu, tajā skaitā attīstīta kapsētu infrastruktūra, ieskaitot izvadīšanas būves (kapličas u.c.) un teritorijas labiekārtojumu: piemēram, norādes, piebraucamie ceļi, auto stāvlaukumi, teritorijas norobežojums, teritorijas apgaismojums, informācijas stendi, kapsētu celiņi, labierīcības, soliņi, atkritumu urnas, ērtas ūdens ņemšanas vietas, kapusvētku norises vietas aprīkojums.

Apsekošanā konstatēts, ka kapsētās ir izvietoti soliņi, izveidoti kapsētu ieejas vārti, žogi, nojumes, kurās nelabvēlīgos laika apstākļos patverties bērnu ceremonijas laikā, lūgšanu vietas, iekārtotas kapusvētku norises vietas (*skatīt 5.attēlu*).

5. attēls. Skats Jaunokras kapsētā³⁷.

Tomēr, kā norādīja Pašvaldība³⁸, šos darbus veic vietējie iedzīvotāji un kapsētā apbedīto tuvinieki. Iedzīvotāji Pašvaldībai iesniedz iesniegumus vai projektus ar lūgumu sniegt finansiālu atbalstu kapsētu labiekārtošanā³⁹.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, Pašvaldībai:

- ☑ sagatavot iedzīvotājiem būtisko informāciju par kapavietu iegūšanu un izmantošanu, apzināt informāciju par kapsētās veiktajiem apbedījumiem un nodrošināt tās ērtu pieejamību;
- ☑ izveidot apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu novada kapsētās;
- ☑ apzināt un izvērtēt Pašvaldības kapsētu labiekārtojuma pilnīgumu un cieņpilnai apbedīšanai trūkstošās infrastruktūras

izveides iespējas, attiecīgi precizējot attīstības plānošanas dokumentus.

2. Vai Pašvaldībā izveidotā attīstības plānošanas un budžeta sistēma atbilst labai pārvaldībai un ļauj pamatot Pašvaldības finanšu resursu izlietojumu iedzīvotājiem prioritārām vajadzībām?

Saskaņā ar normatīvo regulējumu pašvaldībai jāizveido attīstības plānošanas sistēma – jāizstrādā attīstības plānošanas dokumenti, kuros jānosaka mērķi, rīcības virzieni, darbības, kā arī sasniedzamais rezultāts un tā rādītāji, lai būtu iespējams novērtēt mērķa sasniegšanu, un jāsapatavo ar attīstības plānošanu saskaņots budžets, paredzot lietderīgāko pašvaldības līdzekļu izlietojumu⁴⁰.

2.1. Vai Pašvaldībā ir noteikti konkrēti mērķi un uzdevumi, kas ir saistīti ar kapsētu infrastruktūras attīstību un kapsētu apsaimniekošanu?

Pašvaldība ir noteikusi administratīvajā teritorijā aktuālās problēmas, kā arī īstenojamās investīciju projektus kapsētu infrastruktūras attīstībai, tomēr sagaidāmais rezultāts ir aprakstošs un nav noteiktas rezultātīvo rādītāju skaitliskās vērtības, lai novērtētu sasniegto.

Prioritāšu definēšana attīstības plānošanas dokumentos

Pašvaldībā ir izstrādāta un ir spēkā Aglonas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2037.gadam⁴¹, Aglonas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam⁴², kura ietver esošās situācijas aprakstu, SVID analīzi, attīstības programmas īstenošanas rīcības un investīciju plānus.

Atbilstība normatīvo aktu prasībām

Pašvaldības izveidotā kontroles sistēma

Pašvaldība Attīstības
programmā definējusi
novadam būtiskas no
situācijas analīzes izrietošas
prioritātes, tomēr tās
neīsteno.

Pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos ir izvirzītas ar teritorijas attīstību un efektīvu pārvaldi saistītas prioritātes un rīcības virzieni, un ir noteikti uzdevumi, darbības kapsētu teritoriju attīstībā. Attīstības programmas rīcības plānā⁴³ un investīciju plānā⁴⁴ ir ietvertas divas galvenās aktivitātes, kuras paredzēts īstenot līdz 2018.gadam:

- ☑ *“Atbalsta sniegšana Aglonas bazilikas kapsētu apsaimniekošanā. Jaunu kapu izveidošana Zaikovščinā”;*
- ☑ *“Trīspusējās sadarbības padomes izveidošana (uzņēmēji–dome–baznīca), tās darbības programma: sakrālā tūrisma apkalpošana; kapsētu uzturēšana, kontakts ar arhitektu Pēteri Blūmu par bazilikas attīstības koncepciju; kapu reģistra sakārtošana”.*

Attīstības plānošanas dokumentos definētie mērķi un noteiktie rīcības virzieni, darbības, uzdevumi izriet no iepriekš veiktās situācijas analīzes – izstrādājot Aglonas novada attīstības programmu, tika veikta SVID analīze⁴⁵ un organizētas intervijas⁴⁶ ar iedzīvotāju mērķgrupām.

Situācijas analīzes rezultātā noteiktas Pašvaldības prioritārās vajadzības, tajā skaitā ar kapsētu attīstību saistītās problēmas un nepieciešamā attīstība. Secināts⁴⁷, ka problēmjas ir kapu apsaimniekošana, tajā skaitā kapu reģistra izveidošana un bīstamo koku novākšana, kā arī Pašvaldības sadarbība ar baznīcu un uzņēmējiem īpašumu apsaimniekošanā.

Mērķu sasniegšanas uzraudzība

Lai novērtētu kapsētu teritoriju un infrastruktūras attīstībā sasniegto un salīdzinātu to ar plānoto, jāvērtē uzdevumu izpildē paredzētie sasniedzamie rezultāti un tos raksturojošie rādītāji.

Pašvaldība ir noteikusi aprakstošus sagaidāmos veicamo rīcību rezultātus, nav noteikti izmērāmi rādītāji (piemēram, sagaidāmais jaunu kapu izveidošanas Zaikovščinā rezultāts – jaunizveidojamās teritorijas platība, kapavietu skaits) un to sākotnējās un sasniedzamās vērtības.

Aglonas novada attīstības programmā⁴⁸ ir noteikta:

- ☑ vidēja termiņa prioritāte “VP3 – *Infrastruktūras attīstība un Vides kvalitātes uzlabošana*”, rīcības virziens “RV3.1. *Tehniskās infrastruktūras attīstība un labiekārtošana*”, uzdevums “U3.1.5: *Teritorijas*

Kapsētu teritoriju un infrastruktūras attīstībā sasniedzamais rezultāts ir aprakstošs, nav noteikti rezultāta rādītāji, to sākotnējās un plānotās vērtības.

labiekārtošana”, kurā ir iekļauta aktivitāte “Atbalsta sniegšana Aglonas bazilikas kapsētu apsaimniekošanā”, nosakot līdz 2018.gadam sasniedzamo rezultātu: “Izveidoti jauni kapi Zaikovščinā, atbalsts Aglonas bazilikas kapsētu apsaimniekošanā”;

- ☑ vidēja termiņa prioritāte “VP4 – Efektīvas pārvaldes nodrošināšana”, rīcības virziens “RV4.1. Pārvaldes, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu kapacitātes stiprināšana”, uzdevums “U4.1.1: Paaugstināt pārvaldes, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu kapacitāti ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai”, kurā ir iekļauta aktivitāte “Trīspusējās sadarbības padomes izveidošana (uzņēmēji–dome–baznīca), tās darbības programma: sakrālā tūrisma apkalpošana; kapsētu uzturēšana, kontakts ar arhitektu Pēteri Blūmu par bazilikas attīstības koncepciju; kapu reģistra sakārtošana”, nosakot līdz 2018.gadam sasniedzamo rezultātu: “Ir izveidota trīspusējās sadarbības padome, kas veiksmīgi risina visus jautājumus”.

Pašvaldība ir noteikusi⁴⁹ arī attīstības dokumentu uzraudzības kārtību un uzraudzības veikšanas periodiskumu – ikgadējā uzraudzība.

Ir izstrādāti trīs uzraudzības ziņojumi par 2012.–2013., 2014. un 2015.gadā paveikto⁵⁰. Ziņojumos:

- ☑ sniegts vispārīgs Pašvaldības attīstības raksturojums, izvērtēts vidēja termiņa prioritātēm atbilstošo uzdevumu un aktivitāšu īstenošanas progress, izdarīti secinājumi un sniegti priekšlikumi;
- ☑ vērtējot vidēja termiņa prioritātei “VP4 – Efektīvas pārvaldes nodrošināšana” atbilstošā uzdevuma “Paaugstināt pārvaldes, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu kapacitāti ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai” īstenošanu, norādīts⁵¹, ka “nav uzsākta izpilde trīspusējās sadarbības padomes izveidošanai (uzņēmēji–dome–baznīca)”.

Tomēr Pašvaldība atbilstoši izdarītajiem secinājumiem nav aktualizējusi tās Attīstības programmu.

Apkopojot minēto, revidenti secina: lai gan Pašvaldība ir īstenojusi kapsētu jomā plānoto darbību izpildes uzraudzību, tomēr sadarbība ar Aglonas bazilikas draudzi Pašvaldībai aktuālajos jautājumos pretēji plānotajam nav uzsākta, kā arī nav apzinātas un noteiktas veicamās darbības šīs sadarbības izveidošanai.

Turklāt izmērāmu sagaidāmo rezultātu raksturojošo rādītāju neesamība neļauj salīdzināt paveikto ar plānoto.

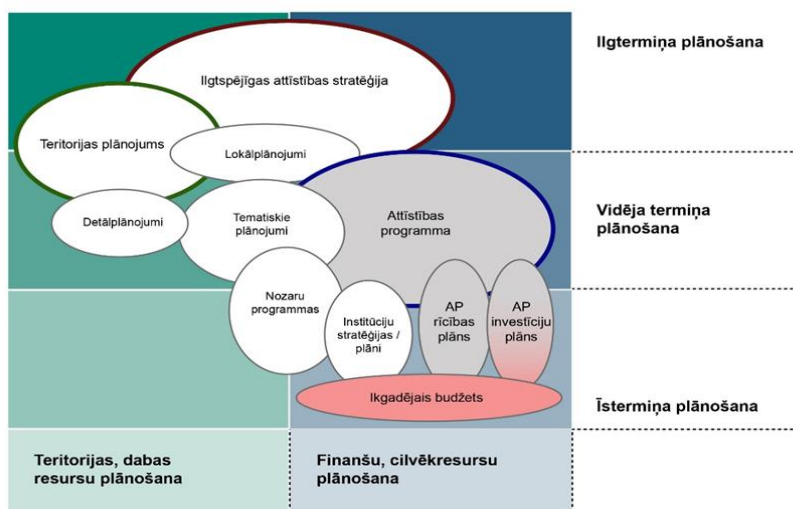
2.2. Vai budžeta plānošana Pašvaldībā tiek sasaistīta ar Pašvaldības attīstības mērķiem un uzdevumiem?

Atbilstība normatīvo aktu
prasībām

Lai gan Pašvaldība ir izstrādājusi budžeta sagatavošanas kārtību, tajā nav noteikta budžeta dokumentos iekļaujamā informācija no attīstības plānošanas dokumentiem. Pašvaldības budžeta dokumentos netiek norādīta sasaiste starp plānoto konkrētai jomai piešķiramo finanšu līdzekļu apjomu un Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktiem rīcības virzieniem, rīcībām, aktivitātēm.

Katrai pašvaldībai ir ļoti rūpīgi jāplāno sava darbība un jāizvērtē šīs darbības rezultāti, lai ar ierobežotajiem finanšu līdzekļiem risinātu tikai aktuālākās problēmas un apmierinātu iedzīvotāju vajadzības.

6.attēls. Pašvaldības plānošanas dokumentu sistēma un budžeta vieta tajā. Avots: PPK, 2016.

Lēmumiem par budžeta plānošanu un finansējuma piešķiršanu konkrētām aktivitātēm ir jābūt argumentētiem attīstības plānošanas dokumentos un pamatoti ar tajos definētajiem mērķiem un noskaidroto problēmu risināšanai noteiktajām prioritārajām rīcībām, kā arī ekonomiski piemērotākās alternatīvas izvēli, tas ir, rīcībai jābūt tādai, lai mērķi tiktu sasniegti ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu⁵².

Alternatīvo risinājumu analīze

Nosakot kapsētu apsaimniekošanas jomā veicamos uzdevumus, Pašvaldība Attīstības programmā nav definējusi un vērtējusi veicamo uzdevumu alternatīvas, to ietekmi uz mērķu sasniegšanu un Pašvaldības budžetu.

Pašvaldība informēja:

Aglonas novada dome attīstības dokumentos [...] iekļāvusi aktuālo problēmu risinājumu – atbalsta sniegšana Aglonas bazilikas kapsētu apsaimniekošanā, kā arī jaunu kapu izveidošanai Zaikovščinā (Aglonas pagasts, Aglonas bazilikas draudzes īpašums) [...] Alternatīvu ietekme uz budžetu nav veikta.

Neveicot alternatīvu un to ietekmes uz budžetu vērtēšanu plānošanas procesā, Pašvaldība nevar pienācīgi izvērtēt, vai Attīstības programmā tiek iekļauti un realizēti no efektivitātes un ekonomiskuma aspektiem pamatotākie risinājumi kapsētu apsaimniekošanas jomā konstatētajām problēmām.

Budžeta plānošana

Saskaņā ar Pašvaldības budžeta plānošanu reglamentējošo nolikumu⁵³:

- ✓ viens no Pašvaldības budžeta dokumentiem ir paskaidrojuma raksts;
- ✓ iestāžu, struktūrvienību vadītāji pirms budžeta projekta sastādīšanas iesniedz budžeta pieprasījumu ar paskaidrojumiem pa izdevumu pozīcijām.

Budžeta sagatavošanu reglamentējošajos dokumentos nav noteikts, kāda informācija no attīstības plānošanas dokumentiem iekļaujama paskaidrojuma rakstā, budžeta pieprasījumos.

Budžeta izstrādes gaitā Pašvaldībā tiek iesniegts par kapsētu apsaimniekošanu atbildīgā Komunālo pakalpojumu dienesta budžeta pieprasījums nākamajam gadam, kuram pievieno paskaidrojuma rakstu⁵⁴. Paskaidrojumā norāda:

- ✓ izdevumu pozīciju / ekonomiskās klasifikācijas kodu;
- ✓ izmaksu pamatojumu (aprēķinu, citu informāciju);
- ✓ nākamajam gadam pieprasīto izdevumu summu.

Nav izvērtētas veicamo uzdevumu alternatīvas un to ietekme uz Pašvaldības budžetu.

Finanšu līdzekļi netiek plānoti konkrētu attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu, aktivitāšu īstenošanai.

Budžeta paskaidrojuma rakstā⁵⁵ ir norādīti teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, tajā skaitā komunālajai saimniecībai, plānotie finanšu līdzekļi, atsevišķi neizdalot kapsētu apsaimniekošanai paredzēto finansējumu.

Tomēr budžeta dokumentos netiek norādīta sasaiste starp plānoto konkrētai jomai piešķiramo finanšu līdzekļu apjomu un Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktiem rīcības virzieniem, rīcībām, aktivitātēm.

Tas neļauj novērtēt Pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojuma ekonomiskumu un Pašvaldības rīcības efektivitāti, iegūt objektīvu informāciju lēmumu pieņemšanai par turpmāko rīcību, kā arī sniegt informāciju un skaidrojumus iedzīvotājiem, vai Pašvaldība ir izvēlējusies ekonomiski pamatotākos un pareizākos risinājumus un vai tie ir samērīgi ar Pašvaldības finansiālajām iespējām.

Ieteikums

Pilnveidot Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentus, aktualizējot ar jomas attīstību saistītās prioritātes, mērķu un uzdevumu izpildi raksturojošus izmērāmus kapsētu teritoriju un infrastruktūras attīstības darbību rezultātīvos rādītājus, to izpildes termiņus, kā arī nodrošinot sasaisti ar Pašvaldības budžetu, un nodrošināt atbilstošu uzraudzību nolūkā pastāvīgi un savlaicīgi novērtēt Pašvaldības darbības efektivitāti un ekonomiskumu un operatīvi rast risinājumus noviržu gadījumā.

3. Vai Pašvaldības rīcība ar finanšu līdzekļiem, nodrošinot kapsētu infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota?

Pašvaldība sniedz uz tās funkciju izpildi neattiecināmu maksas pakalpojumu – piedāvā katafalka nomu, neizvērtējot pakalpojuma saņemšanas alternatīvas, tādējādi kropļojot apbedīšanas pakalpojumu tirgu, turklāt nenodrošinot cenas atbilstību faktiskajiem izdevumiem.

Pašvaldība ir iegādājusies lietotu automašīnu katafalku, lai novadā nodrošinātu mirušo transportēšanas pakalpojumu. Tā kā nav veikta

izvērtēšana saskaņā ar normatīvajā aktā⁵⁶ noteikto, revidenti secina, ka Pašvaldība sniedz uz pašvaldību funkciju⁵⁷ neattiecināmu ar apbedīšanu saistītu pakalpojumu, tādējādi kropļojot apbedīšanas pakalpojumu tirgu.

Pašvaldībā nav izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika transporta pakalpojumiem.

Katafalka izmantošanas maksa ir noteikta ar domes lēmumu⁵⁸, pamatojoties uz maksas pakalpojumu izcenojuma aprēķinu⁵⁹, kurā ir iekļauti sekojoši izdevumu veidi:

- ☑ darba alga un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;
- ☑ degviela;
- ☑ ceļa izdevumi 13%.

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju⁶⁰, izmaksu aprēķins nav pārskatīts iedzīvotāju zemās maksātspējas dēļ.

Izvērtējot izdevumu pamatojuma dokumentus, konstatēts, ka:

- ☑ pamatojoties uz iedzīvotāju iesniegumu⁶¹ par katafalka izmantošanu, Pašvaldība izdod rīkojumu⁶² par transportlīdzekļa izmantošanu bērnu pakalpojumu sniegšanai;
- ☑ par katafalka izmantošanu tiek aizpildīta transportlīdzekļa ceļazīme⁶³;
- ☑ samaksa par katafalka izmantošanu tiek veikta⁶⁴ pirms pakalpojuma sniegšanas.

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju⁶⁵ automašīnas katafalka uzturēšanas izdevumi pārsniedz ieņēmumus (*skatīt 1.tabulu*):

1.tabula

Katafalka izmantošanas ieņēmumu un izdevumu salīdzinājums

Gads	Ieņēmumi, euro	Izdevumi, euro	Naudas plūsma no pakalpojuma (+/-), euro
2014.	386,55	577,14	-190,59
2015.	662,66	637,96	24,70
2016.	315,89	352,65	-36,76

Pašvaldības grāmatvedībā nav nodalīta ar kapsētu apsaimniekošanu saistīto ieņēmumu un izdevumu uzskaitē.

Ieņēmumi par katafalka izmantošanu klasificēti budžeta kodā 213831 "Ieņēmumi no transporta iznomāšanas", savukārt izdevumi par kapsētu apsaimniekošanu tiek uzskaitīti funkcionālajā kategorijā

06.600 “Pārējā citur neklasificētā teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas darbība”, uzskaites dimensijā 10130 “Pašv. terit., māj. apsaimn. (DzKS)”, budžeta kategoriju kodā 2244 “Nekustamā īpašuma uzturēšana (tajā skaitā kapsētu uzturēšanai)”⁶⁶.

Izdevumus kapsētu uzturēšanai sedz no Pašvaldības budžeta un naudas līdzekļiem, kas iegūti, sniedzot katafalka pakalpojumus. Izdevumi kapsētu uzturēšanai atsevišķi netiek plānoti.

Ieteikums

Lai nodrošinātu Pašvaldības resursu ekonomisku izlietošanu un nodrošinātu atbilstību normatīvā akta⁶⁷ prasībām, Pašvaldībai novērst nepamatotu iesaistīšanos komercdarbībā apbedīšanas jomā.

Pašvaldības viedoklis

Par veikto revīziju

Revīzija tika veikta īstajā brīdī. Aglonas pašvaldības administratīvajā teritorijā atrodas 40 kapsētas, no kurām 15 pieder dažādām reliģiskām konfesijām. Pašvaldības pārziņā esošās kapsētas atrodas dažādās lauku teritorijās, tās ir nelielas, tām ir vēsturisko sādžu nosaukumi un tās atrodas tādās lauku teritorijās, kurās pēdējo desmit, divdesmit un vairāk gadu laikā ir ļoti nozīmīgi sarucis vietējo iedzīvotāju skaits, līdz ar to tajās nenotiek intensīva un regulāra apbedīšana. Viena no novada lielākajām kapsētām pieder Aglonas bazilikas draudzei un atrodas Aglonas ciemata teritorijā, līdz ar to šī kapsēta ir visieciņītākā Aglonas pagastā un tajā visintensīvāk notiek apbedīšana.

Par revīzijas secinājumiem

Valsts kontroles veiktā revīzija ļāva apzināties tās nepilnības, kuras ir jānovērš, lai nodrošinātu iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju ne tikai novada centrā, bet arī tajās kapsētās, kas atrodas ārpus novada centra lauku teritorijās.

Par revīzijas ieteikumiem

Valsts kontroles veiktās revīzijas ieteikumi ir saprotami.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

Pašvaldība, izvērtējot tās pārziņā esošās kapsētas un to izmantošanas intensitāti, sagatavos informatīvos standus, lai iedzīvotāji varētu gūt būtisko informāciju par kapavietu iegūšanu un izmantošanu. Jau ir apzināts un tuvākajā laikā tiks izvērtēts pašvaldības kapsētu labiekārtojuma pilnīgums un cieņpilnai apbedīšanai trūkstošās infrastruktūras izveides iespējas.

Notiek darbs pie Aglonas novada kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumu izstrādes un to apstiprināšanas. Notiek pārrunas ar reliģisko konfesiju pārstāvjiem, uzklauts viņu viedoklis un ieteikumi, kas būtu iekļaujami kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumos. Pēc to apstiprināšanas pašvaldības tīmekļa vietnē tiks ievietota aktuālā informācija par visām novada kapsētām. Tiks izveidota apbedījumu uzskaites sistēma novada kapsētām. Novada katrā pagasta pārvaldē nozīmēs atbildīgās personas, kuras sāks veidot uzskaites sistēmu – sākotnēji shematiskā veidā fiksējot apbedījumu vietas un tālāk apkopojot informāciju *Microsoft Excel* formātā, nākotnē sadarbojoties ar pārējiem kapsētu īpašniekiem, reliģiskām organizācijām, iesaistot iedzīvotājus informācijas savākšanā un apkopošanā, iespēju robežās piesaistot komercsabiedrību, lai veiktu lielāko Pašvaldības teritorijā esošo kapsētu digitalizāciju.

Tā kā pašvaldībai ir jāizstrādā jauni attīstības plānošanas dokumenti jaunajam plānošanas periodam, tajos pēc Valsts kontroles ieteikuma tiks ietverti kapsētu jomā paredzēto darbību izmērāmi rezultāta rādītāji: ar efektīvāko līdzekļu ieguldījumu sakārtot gan kapsētu uzskaites sistēmu, gan labiekārtot tās, regulāri veicot rezultatīvo rādītāju izvērtēšanu un nepārtrauktu attīstību efektivitātes un ekonomiskuma paaugstināšanā, arvien racionālāk izmantojot Pašvaldības budžeta līdzekļus.

Valsts kontroles ieteikums – lai nodrošinātu Pašvaldības resursu ekonomisku izlietošanu un nodrošinātu atbilstību normatīvā akta prasībām, Pašvaldībai novērst nepamatotu iesaistīšanos komercdarbībā apbedīšanas jomā, Pašvaldība jau 2017.gada 29.decembrī sniedza savu skaidrojumu par šo jautājumu. Patreiz tiek veikts izvērtējums, ir izstrādāta metodika izmaksu kalkulācijai un tiks noteikta pakalpojuma cena atbilstoši faktiskajiem izdevumiem, kā arī katru gadu tiks izvērtēta pakalpojuma nepieciešamība, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasības.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, ka laika posmā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 30.jūnijam pašvaldības, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistīto pakalpojumu sniegšanu, ir rīkojušās tiesiski, efektīvi un ekonomiski.

Juridiskais pamatojums

Likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?” Aglonas novada pašvaldībā ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2017.gada darba plānu un Piektā revīzijas departamenta 2017.gada 2.janvāra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1–1/2017 un 2017.gada 23.februāra un 2017.gada 2.marta revīzijas uzdevuma grozījumiem.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs vecākais valsts revidents Jānis Lielkalns, valsts revidenti Pēteris Bricis, Ingūna Vanaga un valsts revidentes juristes Guna Rudzīte, Zane Riekstiņa (līdz 2017.gada 8.februārim) un Baiba Bebre (no 2017.gada 20.februāra).

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Pašvaldība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļautās revidējamās vienības – Aglonas novada pašvaldības – rīcības tiesiskumu, efektivitāti un ekonomiskumu, veicot Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu apsaimniekošanu nolūkā nodrošināt piederīgajiem cienpilnu aizgājēja apbedīšanu.

Revīzija veikta par laika posmu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 30.jūnijam.

Revīzija ir par Pašvaldības darbību laika posmā no 2015.gada līdz 2017.gada jūnijam.

Mērķis – Pašvaldības un tās institūciju darbības efektivitāte, kā arī kapsētu infrastruktūras izveidē un apsaimniekošanā ieguldīto līdzekļu izlietojuma ekonomiskums.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir atbilstoša normatīvajiem aktiem, efektīva un ekonomiska?		
1. Vai Pašvaldības izstrādātā un ieviestā attīstības plānošanas sistēma atbilst normatīvajos aktos noteiktajam, kā arī labas pārvaldības pamatprincipiem?		
1.1. Vai Pašvaldība ir veikusi situācijas analīzi, lai definētu aktuālās risināmās problēmas un iedzīvotāju vajadzības?	Ir veikta SVID analīze	☑ Kritērijs ir izpildīts – SVID analīze veikta, izstrādājot Aglonas novada attīstības programmu.
	Ir organizētas dažādu grupu, mērķauditoriju aptaujas	☑ Kritērijs ir izpildīts – ir iegūts mērķa grupu viedoklis par kapsētu apsaimniekošanu.
	Veiktās situācijas analīzes rezultātā ir definētas aktuālās problēmas, iedzīvotāju vajadzības	☑ Kritērijs ir izpildīts – ir definētas problēmjomas kapu apsaimniekošanā.
1.2. Vai Pašvaldība, nosakot prioritāšu īstenošanai veicamos uzdevumus, ir vērtējusi iespējamās alternatīvas un izvēlējusies no efektivitātes un ekonomiskuma aspektiem pamatotākos risinājumus?	Pašvaldība ir definējusi alternatīvas	☒ Kritērijs nav izpildīts – alternatīvas nav aprakstītas.
	Ir novērtēta alternatīvo risinājumu ietekme uz mērķu sasniegšanu	☒ Kritērijs nav izpildīts – alternatīvu ietekme uz mērķu sasniegšanu nav vērtēta.
	Ir aprēķināta alternatīvo risinājumu finansiālā ietekme uz Pašvaldības budžetu	☒ Kritērijs nav izpildīts – alternatīvu ietekme uz budžetu nav vērtēta.
1.3. Vai Pašvaldība ir noteikusi definēto mērķu sasniegšanai veicamo uzdevumu sagaidāmo rezultātu un izmērāmus rezultātīvos rādītājus, kā arī to sākotnējās un plānotās (sasniedzamās) vērtības?	Pašvaldība ir aprakstījusi attīstības dokumentos noteikto darbību izpildes sagaidāmo rezultātu	☑ Kritērijs ir izpildīts – ir vispārīgi aprakstīti sagaidāmie rezultāti.
	Ir noteikti rezultātīvie rādītāji	☒ Kritērijs nav izpildīts – izmērāmi sagaidāmo rezultātu raksturojošie rādītāji nav noteikti.
	Lai noteiktu mērķu sasniegšanas, uzdevumu izpildes pakāpi, ir noteiktas rezultātīvo rādītāju sākotnējās vērtības un sasniedzamās vērtības	☒ Kritērijs nav izpildīts – salīdzināmas rezultātīvo rādītāju vērtības nav noteiktas.
1.4. Vai Pašvaldības budžeta dokumentos ir nodrošināta sasaiste ar attīstības plānošanu, norādot, kāds līdzekļu apjoms ir paredzēts katra uzdevuma izpildei noteiktā periodā?	Ir izstrādāti Pašvaldības budžeta	☑ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ir

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	sagatavošanas noteikumi un tajos noteikta precīza budžeta pieprasījumos iekļaujamā informācija no attīstības dokumentiem	izstrādāts budžeta plānošanu reglamentējošs dokuments – nolikums, taču tajā nav noteikta budžeta pieprasījumos iekļaujamā informācija no attīstības dokumentiem.
	Ir sagatavots budžeta paskaidrojuma raksts, kurā pamatota līdzekļu piešķiršana konkrētu uzdevumu izpildei	⊗ Kritērijs nav izpildīts – paskaidrojuma rakstā netiek norādīts finansējuma piešķiršanas mērķis attīstības dokumentos norādītu uzdevumu izpildei.
	Budžeta pieprasījumos sniegtas atsaucis uz attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, uzdevumiem	⊗ Kritērijs nav izpildīts – tāmēs nav norādītas atsaucis uz attīstības plānošanas dokumentos definēto rīcību ietvaros veicamajām aktivitātēm.
1.5. Vai Pašvaldība attīstības plānošanas dokumentos noteiktā kārtībā ir veikusi mērķu sasniegšanai veicamo uzdevumu izpildes uzraudzību un kontroli?		
	Pašvaldība ir noteikusi attīstības plānošanas sistēmas uzraudzības kārtību	✓ Kritērijs ir izpildīts – ir noteikta uzraudzības kārtība.
	Uzraudzība ir īstenota saskaņā ar Pašvaldības noteikto kārtību	✓ Kritērijs ir izpildīts daļēji – lai gan ir izvērtēts katrā gadā sasniegtais, sniegti secinājumi un priekšlikumi, tomēr attīstības plānošanas dokumenti nav aktualizēti.
2. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?		
2.1. Vai Pašvaldība ir izstrādājusi kapsētu izmantošanu reglamentējošus iekšējos normatīvos aktus un tajos ir aprakstījusi visus iedzīvotājiem aktuālos ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumus (kapavietu iegūšana un apsaimniekošana, maksājumi, maksas pakalpojumi, pakalpojumu saņemšanas kārtība u.tml.)?		
	Ir izstrādāti jomu reglamentējoši saistošie noteikumi; ir noteikti maksas pakalpojumi – izstrādāts cenrādis	✓ Kritērijs ir izpildīts daļēji – Pašvaldībā nav saistošo noteikumu, tie tiek izstrādāti. Ir cenrādis.
	Pašvaldība ir aprakstījusi iedzīvotājiem būtiskus kapsētu izmantošanas jautājumus: - kapavietu iegūšana; - kapavietu uzturēšana un apsaimniekošana, tajā skaitā nekoptu kapavietu aktēšana; - ar kapsētu izmantošanu saistīto maksājumu veidi un	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldībā nav izstrādāti saistošie noteikumi, tie ir izstrādes procesā.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	apmērs; - apbedīšanas kārtība	
2.2. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi visas ar kapsētu izmantošanu saistītās informācijas (saistošie noteikumi, pakalpojumu cenrāži, pakalpojumu saņemšanas kārtība u.c.) ērtu pieejamību?	Pašvaldības tīmekļa vietnē ir izveidota sadaļa par kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu/ visa informācija ir pieejama sadaļā "Pakalpojumi"	⊗ Kritērijs nav izpildīts – tīmekļa vietnē informācija nav pieejama.
	Ar kapsētu izmantošanu saistīto maksas pakalpojumu cenrādis ir saistošo noteikumu pielikums	⊗ Kritērijs nav izpildīts – maksas pakalpojumu cenrādis nav saistošo noteikumu pielikums.
	Pašvaldības tīmekļa vietnē ir ērti pieejama VARAM izstrādātā kārtība "Miruso apbedīšana soli pa solim"	✓ Kritērijs ir izpildīts – kārtība ir pieejama Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļā "Viegli lasīt".
2.3. Vai Pašvaldība ir izveidojusi apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu un ir apzinājusi informāciju par kapsētās pieejamajām apbedījumu vietām, kā arī ir nodrošinājusi šīs informācijas publicitāti?	Pašvaldībā ir izveidots kapsētu plānojums, kurā norādītas apbedījumu vietas	⊗ Kritērijs nav izpildīts – kapsētām nav pieejami plāni. Pašvaldība ir uzsākusi darbu, lai sagatavotu plānus.
	Informācija par apbedījumu vietām un apbedītajiem ir pieejama	⊗ Kritērijs nav izpildīts – informācija par Pašvaldības kapsētās apbedītajiem nav pieejama.
	Ir noteikta apbedīšanas reģistrācijas kārtība	⊗ Kritērijs nav izpildīts – nav noteikta apbedījumu reģistrācijas kārtība.
	Ir noteikta uzraudzība pār Pašvaldības kapsētās veiktajiem apbedījumiem	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldība neveic kapsētās veikto darbību uzraudzību.
2.4. Vai Pašvaldības izveidotais regulējums un uzskaites sistēma ļauj izvērtēt Pašvaldības pieņemto lēmumu pamatotību?	Pašvaldība ir apkopojusi vēsturisko apbedījumu informāciju un apzinājusi pieejamo apbedījumu vietu skaitu	✓ Kritērijs ir izpildīts daļēji – Pašvaldība ir uzsākusi šobrīd pieejamās informācijas apzināšanu.
	Pašvaldības apkopotā informācija ir izmantota lēmuma pieņemšanai par infrastruktūras attīstību kapsētās (teritoriju paplašināšana, kapliču būve)	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldība lēmumus pieņem, pamatojoties uz iedzīvotāju iesniegumiem.
2.5. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi kapsētu pieejamību, izveidojot un labiekārtojot apkārtējo vidi?		

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	Pašvaldība ir izveidojusi ērtu un pieejamu vidi kapsētās, tajā skaitā, sakārtojusi pievedceļus, ierīkojusi auto stāvlaukumus, apgaismojumu, izveidojusi un uztur ceļu tīklu, ierīkojusi ūdens ņemšanas vietas, tualetes, kā arī nodrošinājusi atpūtas iespējas (soliņus)	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – kapsētās ir izveidota ērta un pieejama vide, bet to veido kapsētu apmeklētāji, apbedīto tuvinieki.
3. Vai Pašvaldības rīcība ar finanšu līdzekļiem, nodrošinot kapsētu darbību un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota:		
3.1. vai Pašvaldībā ir nodrošināta atsevišķa kapsētu apsaimniekošanas izdevumu grāmatvedības uzskaitē?		
3.2. vai Pašvaldībā ir izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika?		
3.3. vai Pašvaldība ir veikusi ar kapsētu izmantošanu un uzturēšanu saistīto faktisko izdevumu kalkulāciju un tās noteiktās maksas pakalpojumu cenas atbilst faktiskajiem izdevumiem?		
3.4. vai Pašvaldība sniedz tikai tādus maksas pakalpojumus kapsētu jomā, kurus nevar nodrošināt tirgus, un pirms darbības uzsākšanas apbedīšanas pakalpojumu tirgū ir veiktas normatīvajā aktā ⁶⁸ noteiktās darbības?		
3.5. vai Pašvaldība veic precīzu ar kapsētu izmantošanu saistīto maksājumu uzskaiti un nodrošina atbilstošu ieņēmumu kontroli?		
3.6. vai Pašvaldība, paplašinot kapsētu teritoriju un veicot infrastruktūras objektu būvniecību, ir izvērtējusi ekonomiskuma aspektus – ietekmi uz Pašvaldības budžetu?		
	Ir nodrošināta kapsētu izdevumu uzskaitē atsevišķā funkcionālās klasifikācijas kodā	⊗ Kritērijs nav izpildīts – kapsētu izdevumu uzskaitē nav nodrošināta atsevišķā funkcionālās klasifikācijas kodā.
	Pašvaldībā ir izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldībā nav izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika transporta pakalpojumiem.
	Pašvaldība ir veikusi kalkulāciju ar kapsētu izmantošanu saistīto pakalpojumu faktisko izmaksu noteikšanai	⊙ Kritērijs ir izpildīts – katafalka izmantošanas maksa ir noteikta, pamatojoties uz Pašvaldības veiktu maksas pakalpojuma izcenojuma aprēķinu.
	Pašvaldības noteiktās maksas pakalpojumu cenas atbilst faktiskajiem izdevumiem	⊗ Kritērijs nav izpildīts – maksas pakalpojuma cenas atbilstība faktiskajiem izdevumiem nav vērtēta.
	Pašvaldība nesniedz ar apbedīšanu saistītus pakalpojumus, kuri nav attiecināmi uz pašvaldību funkcijas ⁶⁹ izpildi	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldība sniedz pakalpojumu, ko nodrošina tirgus.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	Pašvaldība ir izpildījusi normatīvajā aktā ⁷⁰ noteikto – ir veikusi izvērtējumu	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Pašvaldība nav veikusi sniegto apbedīšanas maksas pakalpojumu izvērtējumu.
	Pašvaldībā ir nodrošināta ieņēmumu kontrole – pakalpojumu sniedzēja uzskaites dati tiek regulāri salīdzināti ar grāmatvedības reģistriem	✓ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldībā ir nodrošināta ieņēmumu kontrole.
	Ir veikta alternatīvu analīze, kas ietver ekonomisko izvērtējumu, nosakot risinājumu iespējamo ietekmi uz Pašvaldības budžetu	⊗ Kritērijs nav izpildīts – alternatīvu ietekme uz budžetu nav vērtēta.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ✓ analizēti jomas darbību reglamentējošie ārējie normatīvie akti, tajā skaitā kaimiņvalstīs, un Pašvaldības iekšējais normatīvais regulējums, kā arī par jomas darbību veiktie pētījumi;
- ✓ vērtēta Pašvaldības attīstības plānošanas sistēma, attīstības plānošanas sasaiste ar budžeta plānošanu, uzraudzības un kontroles sistēma;
- ✓ analizēta Pašvaldības plānoto jomas projektu izpilde;
- ✓ vērtēta ar jomu saistītā uzskaites sistēma Pašvaldībā;
- ✓ apsekota ar jomu saistītā infrastruktūra Pašvaldībā, veicot fotofiksāciju;
- ✓ analizēti Pašvaldības izdevumi jomas darbībai, pārbaudīti Pašvaldības uzrādītie izdevumu attaisnojuma dokumenti;
- ✓ intervēti Pašvaldības atbildīgie darbinieki;
- ✓ veikta pašvaldību anketēšana.

Revīzijas grupas vadītājs:
vecākais valsts revidents

J.Lielkalns

Revīzijas grupa:
valsts revidente

I.Vanaga

valsts revidents

P.Bricis

valsts revidente juriste

G.Rudzīte

valsts revidente juriste

B.Bebre

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
Aktēšana	Nekoptu kapavietu apzināšana, apsekošana un akta noformēšana
Attīstības programma	Aglonas novada attīstības programma 2012.–2018.gadam (apstiprināta ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9.9))
MK	Ministru kabinets
Pašvaldība	Aglonas novada pašvaldība
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SVID	Priekšrocību un trūkumu, kā arī ārējās vides iespēju un risku novērtēšana, izstrādājot organizācijas stratēģiju, no angļu val. – <i>SWOT (strengths, weaknesses, opportunities, threats) analysis</i> ⁷¹
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

1.pielikums

Pašvaldību noteiktie obligāti veicamie maksājumi par kapsētu izmantošanu.

Pašvaldība	Līguma slēgšana	Vienreizēja maksa par vienvietīgas kapavietas piešķiršanu (euro, bez PVN)	Ikgadēja nomas maksa par kapavietu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par apbedīšanu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par kapavietas ierādīšanu dabā, uzmērīšanu (euro, bez PVN)
<i>Revīzijas izlasē iekļautās pašvaldības</i>					
Aglonas novads	–	–	–	–	–
Engures novads	–	–	–	–	–
Jūrmalas pilsēta	–	38,00	0,83 (par 1 m ²)	–	–
Kārsavas novads	–	–	–	–	–
Liepājas pilsēta	–	50,00	–	–	–
Ogres novads ⁷²	–	maksa par zemesgabala rezervēšanu kapavietai bez apbedījuma – 28,46 euro par vienu kvadrātmetru ⁷³	–	–	7,11 (novadā deklarētajiem) 14,22 (citur deklarētajiem)
Pļaviņu novads	–	–	–	–	7,00–21,00
Priekules novads	–	–	–	–	–
Rojas novads	–	–	–	–	–
Rūjienas novads	–	11,76	2,35 (par vienvietīgu kapavietu)	11,76	–
Viesītes novads	–	7,02	–	–	–

Pašvaldība	Līguma slēgšana	Vienreizēja maksa par vienvietīgas kapavietas piešķiršanu (euro, bez PVN)	Ikgadēja nomas maksa par kapavieta (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par apbedīšanu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par kapavietas ierādīšanu dabā, uzmērīšanu (euro, bez PVN)
<i>Piemēri no revīzijas izlasē neiekļautām pašvaldībām</i>					
Alūksnes novads	–	–	–	33,06 par kapsētas pārziņa pakalpojumiem vienā apbedīšanas reizē ⁷⁴	–
Dobeles novads	3,56	21,34 (novadā deklarētajiem) 45,00 (citur deklarētajiem)	–	4,27 (ieraksts apbedīto reģistrā, apbedījumu kartēšana)	5,69
Ikšķiles novads	–	28,46	–	–	7,11
Jaunpiebalgas novads	–	–	–	4,27 par jauna apbedījuma atkritumiem	–
Jelgavas pilsēta	2,85	21,34–99,60 (atkarībā no kapsētas)	–	14,23	–
Madonas novads	–	14,94 (apbedīšanas gadījumā) vai 44,82 (par kapavietas iegūšanu uzturēšanā) ⁷⁵	–	–	–
Mazsalacas novads	10,10 (novadā deklarētām personām ⁷⁶), 202,14 (pārējiem)	–	–	–	–

Atsauces

- ¹ Revīzijas izlasē iekļautas divas lielās pilsētas, pēc teritorijas lielākā novada pašvaldība, kā arī astoņas vidēji lielas un mazas novadu pašvaldības.
- ² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ³ Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punkts.
- ⁴ MK 29.12.1998. noteikumi Nr.502 "Aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodika", MK 19.07.2005. noteikumi Nr.523 "Kārtība, kādā ievieš valstī vai izved no tās miruša cilvēka ķermeni, pārvadā, glabā, apbedī vai kremē no infekcijas slimības miruša cilvēka ķermeni un veic obligāto patoloģiskā izmeklēšanu diagnozes precizēšanai pēc slimnieka nāves", MK 27.03.2007. noteikumi Nr.215 "Kārtība, kādā veicama smadzeņu un bioloģiskās nāves fakta konstatēšana un miruša cilvēka nodošana apbedīšanai", MK 29.06.2010. noteikumi Nr.600 "Kremācijas noteikumi", MK 29.09.2009. noteikumi Nr.1114 "Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām".
- ⁵ Likuma "Par pašvaldībām" 43.panta trešā daļa.
- ⁶ Skatīts: Igaunijā – Kapsētu likums (pieņemts 23.02.2011., ar grozījumiem, kas pieņemti 19.02.2014. un 18.02.2015.), Lietuvā – Mirstīgo atlieku apbedīšanas likums (pieņemts 20.12.2007., ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 01.12.2011.).
- ⁷ "Kapu saimniecības pakalpojumu cenas" (apstiprinājis 11.01.2017. SIA "Dobeles komunālie pakalpojumi" valdes loceklis).
- ⁸ Carnikavas novada pašvaldības aģentūras "Carnikavas Komūnālserviss" sniegto maksas pakalpojumu Carnikavas kapsētā cenrādis (1.pielikums Carnikavas novada domes 20.04.2011. saistošajiem noteikumiem Nr.CND/SN/2011/8), Carnikavas novada domes 22.03.2017. saistošo noteikumu Nr.SN/2017/5 redakcijā).
- ⁹ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta maksas pakalpojumu cenrādis (apstiprināts ar Rīgas domes 19.03.2013. lēmumu Nr.5964 (Rīgas domes 24.09.2013. lēmuma Nr.184 redakcijā)).
- ¹⁰ Maksa par kapavietas ierādīšanu nav noteikta revīzijas izlasē iekļautajās Aglonas novada, Engures novada, Kārsavas novada, Priekules novada un Rojas novada pašvaldībās.
- ¹¹ Rūjienas novadā, Jūrmalas pilsētā, Raunas novada Drustu pagastā, Kuldīgas pilsētā, Skrundas pilsētā un Olaines novadā.
- ¹² Piemēram: norādes, piebraucamie ceļi, auto stāvlaukumi, teritorijas apgaismojums, informācijas stendi, kapsētu celiņi, labierīcības, soliņi, atkritumu urnas, ērtas ūdens ņemšanas vietas, kapusvētku norises vietas aprīkojums.
- ¹³ <http://raim.gov.lv/cms/tiki-index.php?page=Municipality>, skatīts 11.08.2017.
- ¹⁴ PMLP dati
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20reģistrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_s_kaits.pdf, skatīts 11.08.2017.
- ¹⁵ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 7.panta otrās daļas 3.punkts.
- ¹⁶ PMLP dati uz 01.01.2012. un 01.01.2017. <http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/statistika/iedzivotaju-registrs/arhivs.html> skatīts 11.08.2017.
- ¹⁷ <http://raim.gov.lv/cms/tiki-index.php?page=Datu+atlase>, skatīts 11.08.2017.
- ¹⁸ Valsts kontroles un Pašvaldības 22.03.2017. intervijas protokols.
- ¹⁹ Komunālo pakalpojumu nodaļas nolikums (apstiprināts ar Aglonas novada domes 26.02.2015. lēmumu (protokols Nr.4, 8.punkts)), 3.6.apakšpunkts.
- ²⁰ Pašvaldības 15.08.2017. elektroniskā pasta vēstule.
- ²¹ Pašvaldības 05.07.2017. vēstule Nr.2–1.9/331.
- ²² Attīstības programma, II sējums. Aglonas novada stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), 2. Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi, 46.–47.lpp; Attīstības programma, Investīciju plāns (aktualizēts ar Aglonas novada domes 27.04.2016. lēmumu (protokols Nr.6, 9.punkts)), 10.–11.lpp.
- ²³ Pašvaldības 05.07.2017. vēstule Nr.2–1.9/331.
- ²⁴ MK 19.02.2013. rīkojums Nr.58 "Par Konceptiju par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi". Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu valsts pārvalde sastāv no tiešās pārvaldes (Latvijas Republikas kā sākotnējās publiskās personas iestādes un amatpersonas) un pastarpinātās pārvaldes (atvasinātu publisku personu iestādes un amatpersonas (tajā skaitā pašvaldības kā atvasinātas publiskas personas iestādes un amatpersonas)). Tādējādi šajā dokumentā ar terminu "valsts pārvalde" tiek domāta gan tiešā valsts pārvalde, gan arī pašvaldības.

- ²⁵ VARAM izstrādātais "Publisko pakalpojumu sniegšanas rekomendējama modelis", 2013.gads, http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ESper07_13/15120/?doc=13506, skatīts 07.04.2016.
- ²⁶ MK 06.03.2007. noteikumu Nr.171 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā" 11.3.apakšpunkts.
- ²⁷ <http://www.aglona.lv/pakalpojumi/> un <http://www.aglona.lv/novada-dome/e-pakalpojumi/>, skatīts 11.08.2017.
- ²⁸ <https://www.latvija.lv/lv/Epakalpojumi/EP12/Apraksts>, skatīts 22.09.2017.
- ²⁹ <http://www.aglona.lv/viegli-lasit/miruso-apbedisana/>, skatīts 11.08.2017.
- ³⁰ VARAM izstrādātā "Metodiskā rokasgrāmata par pakalpojumu sniegšanas un kvalitātes jautājumiem", 2013.gads, <http://www.sif.gov.lv/nodevumi/nodevumi/3127/PPS%20rokasgramata%20v07a.pdf>, skatīts 07.04.2016.
- ³¹ Skatīt Pašvaldības iesniegto informāciju "Aglonas novada Dzimtsarakstu nodaļā reģistrētie mirušie".
- ³² Aglonas bazilikas draudzei pieder 10 Aglonā un Aglonas pagastā esošas kapsētas.
- ³³ Valsts kontroles un Pašvaldības 22.03.2017. intervijas protokols.
- ³⁴ Pašvaldības 28.07.2017. elektroniskā pasta vēstule.
- ³⁵ Saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (apstiprināts ar Eiropas Savienības Padomes 19.04.2007. lēmumu 2007/340/EK), 4.panta 1.punkta k)apakšpunkts.
- ³⁶ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ³⁷ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ³⁸ Valsts kontroles un Pašvaldības 22.03.2017. intervijas protokols.
- ³⁹ Skatīt, piemēram, iedzīvotāju 18.04.2016. iesniegums par Aglonas kapu dzīvžoga ierīkošanu.
- ⁴⁰ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 3.panta otrā daļa, 4.pants, 6.panta otrā un trešā daļa, MK 14.10.2014. noteikumu Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 22.–24.punkts, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.pants.
- ⁴¹ Apstiprināta ar Aglonas novada domes 27.12.2013. lēmumu (protokols Nr.26, 15.punkts).
- ⁴² Apstiprināta ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts).
- ⁴³ Attīstības programma, II sējums. Aglonas novada stratēģiskās attīstības vadlīnijas, 2. Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi, 46.–47.lpp.
- ⁴⁴ Attīstības programma, Investīciju plāns (aktualizēts ar Aglonas novada domes 27.04.2016. lēmumu (protokols Nr.6, 9.punkts)), 10.–11.lpp.
- ⁴⁵ Attīstības programma, II sējums. Stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), 2. SVID analīzes kopsavilkums, 15.–19.lpp.
- ⁴⁶ Attīstības programma, II sējums. Stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), 3. Prioritārās integratīvās problēmjomas, 19.–24.lpp.
- ⁴⁷ Attīstības programma, II sējums. Stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), 3. Prioritārās integratīvās problēmjomas, 25.lpp.
- ⁴⁸ Attīstības programma, II sējums. Aglonas novada stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), 2. Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi, 36. un 46.–47.lpp; Attīstības programma, Rīcības plāns (aktualizēts ar Aglonas novada domes 25.02.2016. lēmumu (protokols Nr.4, 7.punkts)), 9.–10.lpp.
- ⁴⁹ Attīstības programma, II sējums. Stratēģiskās attīstības vadlīnijas (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.06.2012. lēmumu (protokols Nr.9., 9.punkts)), IV. Attīstības stratēģijas un programmas uzraudzības kārtība, 66.lpp.
- ⁵⁰ Attīstības programmas Uzraudzības ziņojums Nr.1 (apstiprināts ar Aglonas novada domes 25.07.2014. lēmumu (protokols Nr.16, 9.punkts)); Attīstības programmas Uzraudzības ziņojums Nr.2 (apstiprināts ar Aglonas novada domes 26.08.2015. lēmumu (protokols Nr.16, 13.punkts)); Attīstības programmas 2012.–2018.gadam Uzraudzības ziņojums Nr.3 (apstiprināts ar Aglonas novada domes 28.07.2016. lēmumu (protokols Nr.12, 7.punkts)).
- ⁵¹ Attīstības programmas Uzraudzības ziņojums Nr.1. (apstiprināts ar Aglonas novada domes 25.07.2014. lēmumu (protokols Nr.16, 9.punkts)), 1.1.4. Vidēja termiņa prioritāte Nr.4 Efektīvas pārvaldes nodrošināšana (VP4), 7.lpp.
- ⁵² Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.panta pirmā daļa.
- ⁵³ Nolikums par pašvaldības budžeta sastādīšanu un apstiprināšanu (apstiprināts ar Aglonas novada domes 30.09.2009. lēmumu (protokols Nr.14, 5.punkts)), 11.5.3. un 11.5.11.apakšpunkts.
- ⁵⁴ Skatīt, piemēram, Aglonas novada domes Komunālo pakalpojumu dienesta Paskaidrojuma rakstu 2017.gada ieņēmumu un izdevumu tāmēi.

-
- ⁵⁵ Skatīt, piemēram, Aglonas novada domes saistošo noteikumu Nr.1 “Aglonas novada domes budžets 2016.gadam” (apstiprināti ar Aglonas novada domes 27.01.2016. lēmumu (protokols Nr.2, 10.punkts)) Paskaidrojuma rakstu un domes priekšsēdētāja ziņojumu par Aglonas novada domes 2017.gada budžetu.
- ⁵⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ⁵⁷ Gādāt par kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu.
- ⁵⁸ Aglonas novada domes 30.09.2009. lēmums (protokols Nr.14, 7.punkts), grozīts ar Aglonas novada domes 27.11.2013. lēmumu (protokols Nr.25, 3.punkts).
- ⁵⁹ Aglonas novada domes 21.11.2013. maksas pakalpojuma izcenojuma aprēķins.
- ⁶⁰ Valsts kontroles un Pašvaldības 22.03.2017. intervijas protokols.
- ⁶¹ Skatīt, piemēram, iedzīvotājas 28.12.2015. iesniegumu.
- ⁶² Skatīt, piemēram, Aglonas novada domes 29.12.2015. rīkojums Nr.2–19.3/2912–1.
- ⁶³ Skatīt, piemēram, Aglonas novada domes 30.12.2015. ceļazīme vieglajam automobilim Nr.30.
- ⁶⁴ Skatīt, piemēram, Aglonas novada domes 28.12.2015. kases ieņēmumu orderis Nr.4389.
- ⁶⁵ Pašvaldības 27.03.2017. elektroniskā pasta vēstule.
- ⁶⁶ Aglonas novada domes paskaidrojuma raksts 2016.gada ieņēmumu un izdevumu tāmei.
- ⁶⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ⁶⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ⁶⁹ Gādāt par kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu.
- ⁷⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ⁷¹ Ekonomikas un finanšu vārdnīca. Rīga: Apgāds Norden AB – 2003., 350.lpp.
- ⁷² Spēkā tikai Ogres pilsētā.
- ⁷³ Noteikts rezervējamās kapavietas platības ierobežojums – līdz 12 kvadrātmetriem.
- ⁷⁴ Šāds maksājums noteikts tikai Alūksnes pilsētas kapsētās.
- ⁷⁵ Personām, kuras vecākas par 65 gadiem ar mērķi, lai šajā kapavietā tiktu apglabāta šī persona.
- ⁷⁶ Kā arī personām, kurām kapsētā apbedīti radinieki.